

रेडियोबाट हरेक दिन विहान ६:४५ र साँझ ६:४५ बजे स्थानीय खबरहरूको संगालो प्रसारण हुँदै आएको छ । स्थानीय समाचारहरू स्थानीयस्तरबाटै सन्चालन हुने भएकाले त्यसको प्रभाव निकै राम्रो पर्ने गरेको छ । त्यसवाहेक नागरिकको सूचनाको अधिकार प्राप्त होस् भन्ने ध्येयले सामुदायिक सूचना नेटवर्क (सीआईएन), उज्यालो नाइन्टी नेटवर्क र वीवीसीसँगको सहकार्यमा दैनिक राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय समाचारहरू प्रसारण गर्ने काम भइरहेको छ । ती संचार संस्थाहरूको सहकार्यमा अहिले दैनिक विहान ६ बजे, ७:१५ बजे, १२ बजे, ३ बजे, बेलुकी ७:३० बजे, ८ बजे र ८:४५ बजे निरन्तर प्रसारण हुँदै आएको छ ।

रेडियोमार्फत् प्रसारण भइरहेका उन्नति संवाद, मजदुर सरोकार, जनसरोकार, फरक परिवेश, प्रजनन् स्वास्थ्य अधिकार, विचार विशेष लगायत कार्यक्रमहरू लोकप्रिय रहेका छन् । त्यसमध्ये फरक परिवेश कार्यक्रम दैनिक प्रसारण हुने गरेको छ । सर्वसाधारणको रुचि र महत्वका कुराकानी सहितका मनोरन्जनात्मक कार्यक्रमहरू समेत दैनिक नियमित प्रसारणमा रहेका छन् । रेडियोले विभिन्न संचार संस्थाहरूको सहकार्यमा उत्पादन गरिएका कार्यक्रमहरू समेत प्रसारण गर्दै आएको छ । आम जिल्लावासी श्रोताहरूको चाहना र भावना समेट्ने कार्यक्रम प्रसारण रेडियोको प्राथमिकतामा पर्दै आइरहेका छन् ।

समृद्ध तेह्रथुमका लागि अभियानले उत्तरदायी व्यवसाय बनाउनका लागि कृषक तथा सर्वसाधारण जनताहरूलाई प्रमाणमा आधारित पैरवी तथा वहसको माध्यमबाट नेपाल सरकारलाई नीतिगत रूपमा सुधार गराउने लक्ष्य राखी यो उत्तरदायी व्यवसाय बुलेटीन प्रकाशन गरिरहेको छ । उत्तरदायी व्यवसायका लागि वहस र पैरवीको कार्यलाई रेडियोको माध्यमबाट संचार गराउन Advocacy for Rights and Good Corporate Governance (UNNATI-Inclusive Growth programme in Nepal) परियोजना डेनमार्क सरकारको आर्थिक सहयोग तथा नेपाल सरकार कृषि विकास मन्त्रालयसँगको सहकार्यमा अन्तराष्ट्रिय श्रम संगठन, नेपाल (ILO Nepal) को सहयोगमा संचालनमा रहेको छ । यो परियोजना नेपालका पूर्वी जिल्लाहरू तेह्रथुम, पाँचथर, इलाम, ताप्लेजुङ, धनकुटा, संखुवासभा र भोजपुरमा सञ्चालित छ । यी जिल्लाहरूमाकृषि क्षेत्रका अदुवा, अलैंची, चिया र दुग्धजन्य उत्पादनको क्षेत्रमा प्रमाणमा आधारीत पैरवी तथा वहस कार्यक्रम संचालन भइरहेको छ ।

ऋषिले थाले व्यवसायिक गाईपालन

रोषन श्रेष्ठ/तेह्रथुम । तेह्रथुमको मेन्छुयायम गाँउपालिका-६, मोराहाङको सिकिदिम सिरुपाखाका ऋषि थापाले व्यवसायिक रूपमा गाईपालन गरी आम्दानी गरिरहेका छन् । गाउँमै व्यवसाय गर्दै आएका थापाले एक वर्षदेखि 'कृष्ण गाई फर्म' सञ्चालन गरेका छन् । सो फर्ममा अहिले आठ वटा उन्नत जातका गाई पालिएका छन् ।

आधुनिक गोठ निर्माण गरी व्यवसायिक रूपमा थालिएको गाई फर्ममा अहिलेसम्म दश लाख रुपैयाँ लगानी भइसकेको थापाले बताए । 'फर्ममा कामधेनु १, जर्सी ३ र होलिस्टोन ४ गरी आठ वटा गाई छन्, दैनिक ४० लिटर दुध विक्री भइरहेको छ,' उनले भने । फर्मबाट दुध विक्री गरेर मात्रै मासिक १ लाख रुपैयाँ आम्दानी भइरहेको उनले बताए । यहाँ उत्पादित दुध बजारमा विक्री हुदैन । थापा आफैले छुर्पी उद्योग पनि चलाएका छन् । आफुले उत्पादन गरेको दुधबाट आफैले छुर्पी र घ्यू समेत उत्पादन गरिरहेको थापाले बताए । 'फर्मबाट दैनिक ४० लिटर दुध उत्पादन हुन्छ, बाँकी २० लिटर गाउँबाट संकलन गर्छौं,' उनले भने, 'त्यही दुधबाट छुर्पी र घिऊ उत्पादन भइरहेको छ ।' फर्म र छुर्पी उद्योग दुवैतिर बाट गरी मासिक १ लाख २० हजार रुपैयाँ आम्दानी हुने गरेको उनले बताए ।

यहाँ घिऊ गाउँमै विक्री हुन्छ । छुर्पी भने गाउँमा विक्री भएर बाँकी रहेको जिल्लाबाहिर निकासी भइरहेको छ । युवाहरूलाई गाउँमै स्वरोजगार बन्न प्रेरित गर्न ध्येयले पनि आफुहरूले सामुहिक फर्म खोलेर व्यवसायिक बन्ने प्रयास गरेको उनीहरूको भनाइ छ । थापाको फर्म र उद्योगले अहिले लगानी उठाई सकेको छ । अब फर्मलाई अझै व्यवस्थित गरेर लगानी थप गर्ने योजना रहेको उनले बताए । 'गाईपालन गरेर पनि राम्रै कमाई गर्न सकिने रहेछ, मैले उद्योगबाटै परिवार धानेर यसबाटै लगानी समेत उठाइसकेँ,' उनले भने । आफुले गाउँका युवाहरूलाई समेत गाउँमै व्यवसायिक बन्न सुझाव दिइरहेको थापाले बताए ।

'धेरै कमाउने लक्ष्यले सबै विदेश जान्छन्, विदेशमा जे पनि गर्छन्,' उनी भन्छन्, 'त्यही मेहिनेत यही गाउँघरमै गरे राम्रो कमाई गर्न सकिन्छ भन्ने चेतना उनीहरूमा छैन ।' गाउँको श्रोत साधनलाई उपयोग गरेर कृषिमै व्यवसायिक बन्न सकिने थुप्रै सम्भावना भएको थापा बताउँछन् । थापाको आफ्नै किराना पसलबाट पनि मोटो रकमको छुर्पी विक्री हुन्छ । पसल नजिकै विद्यालय छ ।

विद्यालयका विद्यार्थी र शिक्षकले दैनिक छुर्पी खान्छन् । फर्म र छुर्पी उद्योगबाट अहिले आफुहरूसहित अन्य दुई जनालाई रोजगारी मिलेको थापाले बताए । युवालाई स्वरोजगार बनाउन सरकारले विना धितो ऋणको व्यवस्था गर्नुपर्ने उनको माग छ । 'सुरुमा गाई फर्म खोलियो, पछि दुध विक्री नभएपछि छुर्पी उद्योग पनि खोलेको छु,' थापाले भने । उनले गाईपालन सम्बन्धी कुनै तालिम पाएका छैनन् । प्राविधिक ज्ञान नहुँदा नहुँदै पनि व्यवसायिक बन्ने प्रयास थालिएको र अहिले सफल हुनेक्रममा रहेको उनी बताउँछन् ।

श्रम ऐन, व्यवसायिक सुशासन र स्वास्थ्य सुरक्षाका विषयमा अभिमुखीकरण

ताप्लेजुङ उद्योग वाणिज्य संघले अन्तराष्ट्रिय श्रम संगठन, पैरवी चुनौती कोष UNNATI/ILO को सहयोगमा श्रम ऐन, व्यवसायिक सुशासन, तथा व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्य विषयक दुई दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रम गरेको छ । उन्नति आइएलओ परियोजनाको साभेदार संस्था ताप्लेजुङ उद्योग वाणिज्य संघले अलैंची कृषकहरुलाई लक्षित गरि ताप्लेजुङ जिल्लाका फुङलिङ नगरपालिकाको वडा नं. ९, हाडदेवा, आठराइ त्रिवेणी गाउपालिका-३, हाडपाड, मैवाखोला गाउपालिका-२, हुडेसाघु, मैवाखोला गाउपालिका-३, साघु, मेरीडदेन गाउपालिका-५, थुकिम्मा, फक्ताडलुङ गाउपालिका-३, लिङखिम, र उद्योग वाणिज्य संघ, अलैंची व्यवसायी संघ

तथा साभेदार संस्थाहरुका सदस्यहरुका लागि फुङलिङमा उक्त कार्यक्रम संचालन गरेको छ । कार्यस्थल अर्थात् व्यवसायमा कामकै कारण स्वास्थ्यमा पर्ने शारीरिक तथा मानसिक समस्याहरुको भौतिकरूपबाट सुरक्षा अपनाउनुलाई व्यवसायजन्य स्वास्थ्य तथा सुरक्षा भनिने विषयसंगै व्यवसायजन्य स्वास्थ्य र सुरक्षाको आवश्यकता, कामदारको शरीर स्वास्थ्य र सुरक्षित राखी उत्पादकत्व तथा उत्पादन क्षमता बढाउने विषयहरु, अल्पकालिन तथा दिर्घकालिन रोगहरुबाट सुरक्षित रहने उपायहरु, रसायनिक महामारी तथा दुर्घटनाबाट बच्न र बचाउन कृषकहरुको भूमिका, जस्ता व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्यका विषयमा सो क्षेत्रका अलैंची कृषकहरुलाई जानकारी गराइएको

थियो । अलैंची बगैचामा काम गर्दा हुन सक्ने व्यवसायजन्य खतराहरु, बगैचामा प्रयोग गर्ने विभिन्न औजारहरुबाट हुनसक्ने खतरा तथा त्यसबाट बच्न अपनाउनुपर्ने सुरक्षाका उपायहरु, अलैंची सुकाउने प्रकृत्यामा हुन सक्ने जोखिमहरु र त्यसको न्युनिकरणका लागि कृषकहरुले खेल्नुपर्ने भूमिका तनाव र तनावको व्यवस्थापन जस्ता विषयहरु कृषकहरुका लागि दैनिक जिवनमा आइपर्ने समस्याहरु भएको र सो बाट सकेसम्म बचेर आफ्नो उत्पादनमा सुखि र सन्तुष्ट हुन प्रयास गर्ने मैवाखोला गाउपालिका वडा नं. २ का कृषक चित्रगुप्त वनेमले बताउनुभयो । कार्यक्रम मा श्रम ऐन र श्रम ऐनमा व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्य सम्बन्धि व्यवस्था, बाल श्रम, व्यवसायिक वातावरण लगायतका विषयमा समेत प्रस्तुतिकरण भएको थियो ।

कारखानाको प्रदूषण :

हानिकारक हुन्छ, त्यसलाई उचित व्यवस्थापन गरौं, उचित ठाउँमा फालौं ।

'उस्तै काम उस्तै भार, नारीलाई मात्र किन कम दरको मार । संगठित हुन पाउने अधिकार हर श्रमिकको हो, त्यसलाई सम्मान गरौं ।'

अध्यक्ष/संरक्षक
महेन्द्रप्रसाद काफ्ले

सम्पादक
लक्ष्मीनारायण मिश्र

कम्प्युटर
प्रकाश धौलाकोटी